Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

4 септември 2025 година*

„Преюдициално запитване — Социална политика — Рамково споразумение за срочната работа, сключено между Европейската конфедерация на профсъюзите (CES), Съюза на индустриалците в Европейската общност (UNICE) и Европейския център на предприятията с държавно участие (CEEP) — Клауза 4 — Преподаватели, които са придобили професионален опит в определени учебни заведения, чието функциониране и организация не са от компетенциите на държавата — Назначаване на постоянен договор в държавни учебни заведения — Определяне на трудовия стаж с оглед на определянето на възнаграждението — Национална правна уредба, която не предвижда да се вземе предвид трудовият стаж, придобит в някои учебни заведения, чието функциониране и организация не са от компетенциите на държавата — Различно третиране, основано на критерий, различен от срочния или безсрочния характер на трудовото правоотношение — Членове 20 и 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Приложимост — Липса на прилагане на правото на Съюза“

По дело C-543/23 [Gnattai] [i]

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunale di Padova (Първоинстанционен съд Падуа, Италия) с акт от 14 август 2023 г., постъпил в Съда на 28 август 2023 г., в рамките на производство по дело

AR

срещу

Ministero dell’Istruzione e del Merito,

при участието на:

Anief — Associazione Professionale e Sindacale

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: I. Jarukaitis, председател на състава, N. Jääskinen, Ал. Арабаджиев (докладчик), M. Condinanzi и R. Frendo, съдии,

генерален адвокат: J. Kokott,

* Език на производството: италиански.

[i] Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

секретар: G. Chiapponi, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 12 март 2025 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за AR, от G. Rinaldi и N. Zampieri, avvocati,

– за Anief — Associazione Professionale e Sindacale, от A. Dal Ferro, F. Ganci и W. Miceli, avvocati,

– за италианското правителство, от S. Fiorentino и G. Palmieri, в качеството на представители, подпомагани от A. Berti Suman и L. Fiandaca, avvocati dello Stato,

– за Европейската комисия, от S. Delaude и D. Recchia, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 5 юни 2025 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 157 ДФЕС, членове 20 и 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), клауза 4, точка 1 от Рамковото споразумение за срочната работа, сключено на 18 март 1999 г. (наричано по-нататък „Рамковото споразумение“), което се съдържа в приложението към Директива 1999/70/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 година относно Рамково споразумение за срочната работа, сключено между Европейската конфедерация на профсъюзите (CES), Съюза на индустриалците в Европейската общност (UNICE) и Европейския център на предприятията с държавно участие (CEEP) (ОВ L 175, 1999 г., стр. 43; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 5, стр. 129), Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 година относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход (ОВ L 180, 2000 г., стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 20, том 1, стр. 19), Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 година за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (ОВ L 303, 2000 г., стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 6, стр. 7), член 14 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), както и Европейската социална харта, подписана в Торино на 18 октомври 1961 г., ревизирана (наричана по-нататък „Европейската социална харта“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между AR и Ministero dell’Istruzione e del Merito (Министерство на образованието и постиженията, Италия) (наричано по-нататък „Министерството на образованието“) относно определянето на трудовия му стаж.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съгласно клауза 1 от Рамковото споразумение то има за цел, от една страна, да подобри качеството на срочната работа чрез гарантиране на прилагането на принципа на недискриминация, и от друга страна, да създаде рамка за предотвратяване на злоупотребата, която произтича от използването на последователни срочни трудови договори или правоотношения.

4 Клауза 2 от Рамковото споразумение, озаглавена „Приложно поле“, предвижда в точка 1:

„Настоящото споразумение се прилага за работници на срочни трудови договори, които имат трудов договор или трудово правоотношение определени от закон, колективен трудов договор или практика във всяка държава членка“.

5 Клауза 3 от Рамковото споразумение, озаглавена „Определения“, гласи:

„1. По смисъла на настоящото споразумение терминът „работник на срочен трудов договор“ означава лице, което има трудов договор или правоотношение, сключени директно между работодателя и работника, където изтичането на срока на трудовия договор или правоотношение е обусловено от обективни условия, такива като достигане на определена дата, завършване на специфична задача или настъпване на определен[о събитие].

2. По смисъла на настоящото споразумение терминът „работник на постоянен трудов договор [в сходно положение]“ означава работник с трудов договор или правоотношение с неопределена продължителност, в същото ведомство, ангажиран със същата или подобна работа/занятие, като се отдава дължимото внимание на квалификациите/уменията. Когато няма „работник на постоянен трудов договор [в сходно положение]“ в същото ведомство, сравнението се прави чрез препратка до приложимия колективен трудов договор или където няма приложим колективен трудов договор, според националното законодателство, колективните трудови договори или практики“.

6 Клауза 4 от Рамковото споразумение, озаглавена „Принцип на недискриминация“, предвижда:

„1. По отношение на условията за наемане на работа, работниците на срочни трудови договори не се третират по по-неблагоприятен начин спрямо работници на постоянен трудов договор [в сходно положение], само защото имат срочен договор или правоотношение, освен ако различното третиране не е оправдано от обективни причини.

[…]

4. Критериите за прослужено време, свързани с определени условия за наемане на работа, са същите за работниците на срочни трудови договори, както и за работниците на постоянни трудови договори, освен когато различните критерии за прослужено време са оправдани по обективни причини“.

Италианското право

7 Член 485 от Decreto legislativo n. 297 — Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative vigenti in materia di istruzione, relative alle scuole di ogni ordine e grado (Законодателен декрет № 297 — Одобряване на консолидирания текст на действащите законодателни разпоредби в областта на образованието, отнасящи се до училищата от всички степени) от 16 април 1994 г. (GURI, бр. 115 от 19 май 1994 г., редовна притурка бр. 79, наричан по-нататък „Законодателен декрет № 297/1994“) гласи:

„1. За преподавателите в държавни и акредитирани средни училища и в училищата по изкуства, включително тези в чужбина, положеният труд като преподаватели на временна длъжност в посочените училища се признава като прослужено време на постоянна длъжност — за правни и икономически цели […].

2. За същите цели и в същата степен съгласно параграф 1 на персонала, посочен в него, се признава трудовият стаж в държавни девически интернати и този на постоянна или временна длъжност като преподаватели в държавни или приравнени на държавните начални училища, включително в горепосочените интернати и учебни заведения в чужбина, както и в народни, субсидирани или помощни училища.

3. На преподавателския състав в началните училища се признава за същите цели и в същите граници, определени в параграф 1, трудовият стаж като преподаватели на временна длъжност в държавни начални училища или държавни девически интернати, или приравнени на държавните начални училища, в държавни или акредитирани средни училища и училища по изкуствата, народни, субсидирани или помощни училища […]“.

8 Член 1 от Legge n. 62 — Norme per la parità scolastica e disposizioni sul diritto allo studio e all'istruzione (Закон № 62 — Правила за равенство в образованието и разпоредби относно правото на обучение и образование) от 10 март 2000 г. (GURI, бр. 67 от 21 март 2000 г., наричан по-нататък Закон № 62/2000) гласи:

„1. Без да се засягат разпоредбите на член 33, параграф 2 от Конституцията, националната образователна система се състои от държавни училища и от официално приравнени частни и общински училища. Републиката си поставя за първостепенна цел да разшири обхвата на предлаганото образование и в отговор на съответните нужди да развива обща стратегия за учене през целия живот от ранна детска възраст.

2. За „официално приравнени училища“ се считат, за всички цели на действащите разпоредби, и по-специално по отношение на правото да предоставят валидни образователни степени, недържавните учебни заведения, включително общинските, които още от предучилищното образование отговарят на общите разпоредби в областта на образованието, съобразени са с образователните нужди на семействата и изпълняват изискванията за качество и ефективност, посочени в параграфи 4, 5 и 6.

3. Официално приравнените частни училища се ползват с пълна свобода по отношение на културната и педагогическо-дидактическата ориентация. Обучението се ръководи от основните принципи на свобода, залегнали в Конституцията, като се отчита образователната концепция на училището. Тъй като предоставят обществени услуги, официално приравнените училища приемат всички кандидати за записване, които са съгласни с тяхната образователна концепция, включително ученици и студенти с увреждания. Образователната концепция може, когато е необходимо, да определя културната или религиозната насоченост. Извънкласните дейности обаче, за които се предполага или изисква принадлежност към определена идеология или религиозни убеждения, не са задължителни за учениците.

4. За официално приравнени се признават недържавните училища, които са подали заявление за това, изрично са поели задължението да спазват разпоредбите на параграфи 2 и 3 и отговарят на следните изисквания:

a) разполагат с образователна концепция, която е в съответствие с принципите на Конституцията, и с план за образователни услуги, който е в съответствие с приложимите правила и разпоредби; представили са удостоверение, в което е посочено отговорното за управлението лице, и са публикували счетоводните си баланси;

b) разполагат с помещения, обзавеждане и учебни материали, които са подходящи за вида на училището и съответстват на действащите разпоредби;

c) колегиалните органи на училището са учредени и работят на основата на демократичното участие;

d) при подадено заявление от родителите училището приема всички ученици, които имат валидно удостоверение за прием в класа, който желаят да посещават;

e) ръководят се от всички приложими разпоредби за интегриране на ученици с увреждания или в неравностойно положение;

f) организират пълен курс на обучение; не се предоставя приравняване за отделни класове, освен ако не се въвеждат нови пълни курсове на обучение, които трябва да започнат от първи клас;

g) преподавателският персонал притежава официални документи за професионална квалификация;

h) административният и преподавателският персонал работи по индивидуални трудови договори, съобразени с националните колективни трудови договори в сектора“.

9 Член 2, параграф 2 от Decreto-legge n. 255 — Disposizioni urgenti per assicurare l'ordinato avvio dell'anno scolastico 2001/2002 (Декрет-закон № 255 — Спешни разпоредби за осигуряване на правилното започване на учебната 2001/2002 г.) от 3 юли 2001 г. (GURI, бр. 153 от 4 юли 2001 г., наричан по-нататък „Декрет-закон № 255/2001“) предвижда, че вместо да организира публични конкурси за назначаване на преподаватели на постоянен договор, Министерството на образованието може да използва вече валидни постоянни списъци с

резерви, до изчерпване, като „[о]бразователните услуги, предоставяни от 1 септември 2000 г. в официално приравнените училища […] се вземат предвид в същия обхват като предоставяните образователни услуги в държавните училища“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

10 AR, преподавател с призната квалификация да преподава италиански език, история и география, е работел в „официално приравнено“ училище по смисъла на член 1, параграф 2 от Закон № 62/2000 в периода 2002—2007 г. въз основа на пет срочни договора.

11 На 1 септември 2008 г. AR е назначен от Министерството на образованието на постоянен договор като преподавател в държавно училище. При определяне на трудовия стаж на този преподавател по време на назначаването му, министерството го класира в категория на заплащане, съответстваща на „нулев трудов стаж“. Всъщност посоченото министерство по същество приема, че член 485 от Законодателен декрет № 297/1994 не позволява при изчисляването на трудовия стаж на ищеца в главното производство да се вземат предвид годините труд, прослужени в това официално приравнено училище.

12 AR сезира запитващата юрисдикция Tribunale di Padova (Първоинстанционен съд Падуа, Италия) с иск Министерството на образованието да вземе предвид трудовия стаж, придобит от него въз основа на работата му в официално приравнено училище, като поддържа, че член 485 от Законодателен декрет № 297/1994 нарушава клауза 4 от Рамковото споразумение и членове 20 и 21 от Хартата.

13 На 25 февруари 2022 г. синдикалното сдружение с нестопанска цел Anief — Associazione Professionale e Sindacale встъпва в производството пред този съд.

14 Запитващата юрисдикция уточнява, че съгласно Законодателен декрет № 297/1994 Министерството на образованието признава три вида частни училища за еквивалентни на държавните училища, а именно приравнените на държавните училища, законово признатите училища и акредитираните училища. Освен това този законодателен декрет предвиждал, че професионалният опит, придобит от преподавателите при упражняването на техните функции по-специално в акредитираните и приравнените на държавните училища, трябва да се вземе предвид за целите на кариерното развитие на тези преподаватели при наемането им на работа на постоянен договор от това министерство.

15 Закон № 62/2000 заменил тези три категории частни училища с една-единствена категория училища, наречени „официално приравнени училища“. Съгласно член 2, параграф 2 от Декрет-закон № 255/2001 професионалният опит, придобит от преподавателите по време на работа в училище, което след 1 септември 2000 г. е прието за официално приравнено училище, се счита, за целите на назначаването на тези преподаватели на постоянен договор от същото министерство, за еквивалентен на опита, придобит при работа в държавни училища. От практиката на Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд, Италия) обаче следва, че този първи професионален опит не може да бъде взет предвид при преизчисляване на трудовия стаж на посочените преподаватели при назначаването им на постоянен договор от Министерството на образованието, за да се определи категорията за прослужено време, в която следва да бъдат класирани, по-специално поради липса на законова разпоредба, позволяваща такова отчитане.

16 Запитващата юрисдикция се съмнява дали невъзможността при определянето на възнаграждението на същите преподаватели да се вземе предвид професионалният опит, придобит в официално приравнени училища, е съвместимо с клауза 4 от Рамковото споразумение.

17 Всъщност тази невъзможност би означавала преподавателите, работили със срочни трудови договори в официално приравнените училища, да бъдат третирани по-неблагоприятно от преподавателите, които са работили същия период на постоянен договор в държавни училища, чийто преподавателски опит ще бъде взет предвид при определянето на възнаграждението им, поради факта, че първите преподаватели не са издържали конкурс за достъп до публична служба.

18 Положението на тези две категории преподаватели обаче било сходно, тъй като нямало никаква разлика между функциите, обучението, задачите и професионалните задължения на преподавател на постоянен договор, упражняващ функциите си в държавно училище, и тези на срочно нает преподавател, упражняващ функциите си в официално приравнено училище, и тъй като Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд) е признал, че тези две категории училища са „във всяко едно отношение“ еднакви.

19 Освен това запитващата юрисдикция счита, че невъзможността да се вземе предвид при определянето на възнаграждението придобитият опит в официално приравнени училища не е обосновано от обстоятелството, че тези училища са частни учебни заведения. Всъщност произтичащата от опита компетентност била независима от частноправното или публичноправното качество на работодателя. Също така националният законодател позволил при определяне на трудовия стаж да се вземат предвид периодите на преподаване, прослужени както при частни, така и при публични работодатели, включително периодите, прослужени от преподавателите на срочни договори в държавни училища.

20 Тази невъзможност да се вземе предвид този опит не била обоснована и от разликите между условията и реда за назначаване на преподаватели в официално приравнените училища и условията за наемане на работа на преподаватели в държавните училища. Всъщност наличието на публичен конкурс, даващ достъп до преподавателско място на постоянен договор в държавните училища, не било релевантно, тъй като член 485 от Законодателен декрет № 297/1994 предвиждал при определянето на трудовия стаж при назначаването на постоянен договор от Министерството на образованието да се вземат предвид прослужените периоди както в училища, в които преподавателите са назначени чрез конкурс, така и в училища, в които това не е така.

21 Запитващата юрисдикция счита, че невъзможността при определянето на възнаграждението да се вземе предвид преподавателският труд, положен в официално приравнени училища, противоречи и на принципа на равно третиране, закрепен в членове 20 и 21 от Хартата. В това отношение тя отбелязва, че разглежданата в главното производство национална правна уредба въвежда необоснована разлика в третирането между преподавателите в официално приравнените училища и преподавателите по-специално в предишните акредитирани и приравнени на държавните училища, преобразувани през 2000 г. в „официално приравнени училища“. Всъщност придобитият в официално приравнено училище опит бил с по-високо качество и стойност от придобития

в други частни училища. Само последният опит обаче можел да бъде взет предвид съгласно член 485 от Законодателен декрет № 297/1994 за целите на признаването на определен трудов стаж.

22 Освен това посоченият член 485 противоречал на общия принцип на равно третиране, доколкото въвеждал различно третиране между преподавателите в официално приравнени училища и преподавателите на срочни договори в държавни училища.

23 Според запитващата юрисдикция Хартата е приложима към настоящото дело, тъй като, от една страна, то има за цел да определи дали предвидената в член 485 от Законодателен декрет № 297/1994 невъзможност да се вземе предвид срочната работа, положена в официално приравнени училища, съответства на преследваната от Рамковото споразумение цел да се подобри качеството на срочната работа чрез гарантиране на прилагането на принципа на недискриминация, и от друга страна, ищецът в главното производство е „работник на срочен трудов договор“ по смисъла на клауза 3, точка 1 от това рамково споразумение. Освен това акт от националното право бил акт, с който се „прилага правото на Съюза“ по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата, тъй като се отнасял до област от компетентността на Европейския съюз. Настоящото дело, което се отнасяло до условията, при които се вземат предвид периодите на преподаване, прослужени от срочно наетите преподаватели, за да се определи възнаграждението им при назначаването им от Министерството на образованието като преподаватели на постоянен договор, несъмнено попадало в обхвата на „прилагането на правото на Съюза“ по смисъла на посочения член 51, параграф 1, тъй като се отнасяло до тълкуването на клауза 4 от Рамковото споразумение. В това отношение следвало да се разгледа съвместимостта на член 485 от Законодателен декрет № 297/1994 с принципите на равно третиране и недопускане на дискриминация в областта на условията за наемане на работа, закрепени също в член 157 ДФЕС, член 14 от ЕКПЧ, Европейската социална харта и Директиви 2000/43 и 2000/78.

24 При тези условия Tribunale di Padova (Първоинстанционен съд Падуа) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1. Трябва ли клауза 4, параграф 1 от [Рамковото споразумение] и установеният в действащото право [на Съюза] общ принцип за недопускане на дискриминация в условията на труд, разглеждани с оглед на член 21 от [Хартата], да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба като съдържащата се в член 485 от Законодателен декрет № 297/94, която съгласно смисъла, в който е тълкувана от Suprema Corte di Cassazione (Върховен касационен съд) (вж. решения № 32386/2019, № 33134/2019 и № 33137/2019 на Колегията по трудови спорове), предвижда, че срочно назначените преподаватели в официално приравнените училища (scuole paritarie), посочени в Закон № 62/2000, се третират по-неблагоприятно в контекста на признаването на трудовия им стаж отколкото безсрочно назначените служители към Министерството на образованието, само поради факта, че не са издържали конкурс на общо основание или са преподавали по трудови правоотношения в официално приравнени съобразно закона училища, въпреки че срочно наетите преподаватели в официално приравнените училища се намират в положение, сходно на положението на преподавателите на безсрочен трудов договор в държавните училища по отношение на вида работа и условията на обучение и заетост, изпълняват едни и същи задачи и притежават едни и същи дисциплинарни, педагогически, методическо-дидактически, организационно-междуличностни и изследователски умения, постигнати чрез

придобиване на преподавателски опит, признат от същата вътрешна правна уредба за идентичен за целите на назначаването на безсрочен трудов договор въз основа на поредността им в постоянните списъци с резерви до изчерпване (вж. член 2, параграф 2 от Законодателен декрет № 255/2001)?

2. Трябва ли, в контекста на прилагането на Директива 1999/70, общите принципи на действащото право на Съюза на равенство, равно третиране и недопускане на дискриминация в областта на заетостта, които са залегнали и в членове 20 и 21 от [Хартата], член 14 [ЕКПЧ] (от значение съгласно член 52 от Хартата), [Европейската социална харта], в член 157 ДФЕС и в директиви 2000/43 и 2000/78, да се тълкуват в смисъл, че не допускат разпоредба като съдържащата се в член 485 от Законодателен декрет № 297/94, която изисква за целите на определянето на възнаграждението в контекста на признаването на трудовия стаж да се взема предвид само преподавателският стаж, придобит на длъжности в самото Министерство [на образованието], или в приравнени на държавните училища (scuole parificate), акредитирани училища (scuole pareggiate), субсидирани (scuole sussidiate) или помощни училища (scuole sussidiarie), народни училища (scuole popolari) и девически интернати (educandati femminili), като за целите на признаването на трудовия стаж (извършено след назначаването на постоянна длъжност от Министерството [на образованието]), преподавателите на срочен договор в официално приравнените училища, на които не се предоставя допълнително възнаграждение за прослужено време, което обаче се предоставя на преподавателите на срочен договор в държавни и общински училища, приравнени на държавните училища, акредитирани училища, субсидирани или помощни училища, народни училища и девически интернати, които по отношение на естеството на работата, функциите, услугите и професионалните задължения, както и на условията за обучение и наемане на работа, са в положение, сходно на положението на преподавателите в официално приравнените училища, посочени в Закон № 62/2000 г., тъй като изпълняват едни и същи задачи и придобиват, чрез натрупване на преподавателски опит, едни и същи дисциплинарни, педагогически, методическо-дидактически, организационно-междуличностни и научноизследователски умения като преподавателите в официално приравнени училища?

3. Трябва ли понятието „работници на постоянен трудов договор [в сходно положение]“, посочено в клауза 4, точка 1 от [Рамковото споразумение], и общите принципи на действащото право на Съюза на равенство, равно третиране и недопускане на дискриминация в областта на заетостта, залегнали в членове 20 и 21 от Хартата, да се тълкуват в смисъл, че в контекста на признаването на прослуженото време, работата на срочен трудов договор в официално приравнени училища трябва да се счита за еквивалентна на извършваната в държавни училища, приравнени на държавните училища, акредитирани училища, народни, субсидирани или помощни училища, както и в девически интернати, тъй като тези преподаватели изпълняват едни и същи задачи, имат едни и същи професионални задължения и притежават едни и същи дисциплинарни, педагогически, методическо-дидактически, организационно-междуличностни и изследователски умения?

4. В случай на установено противоречие на член 485 от Законодателен декрет № 297/1994 със законодателството на Съюза, длъжен ли е националният съд съобразно Хартата да не прилага несъвместимият вътрешен източник на правото?“.

По преюдициалните въпроси

По първи и трети въпроси

По допустимостта на третия въпрос

25 В самото начало следва да се отбележи, че в писменото си становище Европейската комисия твърди по-специално, че третият въпрос е недопустим, тъй като запитващата юрисдикция не е установила никаква връзка между посочения в този въпрос член 21 от Хартата и разглежданата в главното производство национална правна уредба.

26 Освен това посоченият въпрос се отнасял до различното третиране между, от една страна, преподавателите на срочни трудови договори в официално приравнени училища по смисъла на член 1, параграф 2 от Закон № 62/2000, и от друга страна, преподавателите, които също са назначени на срочен трудов договор в частните училища, преди създаването на официално приравнените училища, както и в държавните училища. От практиката на Съда обаче следвало, че принципът на недопускане на дискриминация е приложен и конкретизиран с Рамковото споразумение единствено по отношение на различното третиране на работниците на срочен трудов договор спрямо работниците на постоянен договор, които се намират в сходно положение, като се изключват разликите в третирането между някои категории персонал на срочен трудов договор.

27 В това отношение, на първо място, следва да се приеме, че доколкото изложеният в предходната точка довод се отнася до въпроса за приложимостта на принципа на недопускане на дискриминация и на Рамковото споразумение към различно третиране като разглежданото в главното производство, тази проблематика се отнася до съществото на третия въпрос, а не до неговата допустимост, поради което той следва да се обсъди при разглеждането на този въпрос по същество (вж. по аналогия решение от 19 септември 2024 г., Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, т. 27 и цитираната съдебна практика).

28 На второ място следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда, в рамките на сътрудничеството между Съда и националните юрисдикции, необходимостта да се даде тълкуване на правото на Съюза, което да е от полза за националния съд, изисква последният да спазва стриктно изискванията относно съдържанието на преюдициалното запитване, посочени изрично в член 94 от Процедурния правилник, с който запитващата юрисдикция би следвало да е запозната (решение от 6 октомври 2021 г., Consorzio Italian Management и Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, т. 68 и цитираната съдебна практика).

29 Така съгласно член 94, буква в) от Процедурния правилник е необходимо преюдициалното запитване да съдържа изложение на причините, поради които запитващата юрисдикция има въпроси относно тълкуването или валидността на някои разпоредби на правото на Съюза, както и установената от нея връзка между тези разпоредби и националното законодателство, приложимо в главното производство (решение от 6 октомври 2021 г., Consorzio Italian Management и Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, т. 69 и цитираната съдебна практика).

30 В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че запитващата юрисдикция е изложила в достатъчна степен връзката, която установява между разглежданата в главното производство национална правна уредба и принципите на равно третиране и на недопускане на дискриминация, закрепени в членове 20 и 21 от Хартата, и е уточнила причините, поради които според нея тълкуването на тези принципи ѝ се струва необходимо.

31 Поради това третият въпрос е допустим.

По същество

32 В самото начало следва да се констатира, че с първия и третия си въпрос запитващата юрисдикция иска тълкуване на клауза 4 от Рамковото споразумение, както и на принципите на равно третиране и на недопускане на дискриминация, закрепени в членове 20 и 21 от Хартата.

33 В това отношение следва да се припомни, че принципът на недопускане на дискриминация, прогласен в член 21, параграф 1 от Хартата, е особено проявление на принципа на равно третиране, който е общ принцип на правото на Съюза и е закрепен в член 20 от Хартата (вж. в този смисъл решение от 18 април 2024 г., Dumitrescu и др./Комисия и Съд, C-567/22P—C-570/22 P, EU:C:2024:336, т. 65 и 66).

34 Що се отнася обаче до различното третиране на работниците на срочен договор спрямо намиращите се в сходно положение работници на постоянен договор, тези принципи са приложени и конкретизирани с Директива 1999/70, и по-специално с клауза 4 от Рамковото споразумение, което се съдържа в приложението към тази директива (вж. в този смисъл определение от 11 ноември 2010 г., Vino, C-20/10, EU:C:2010:677, т. 56, и решение от 15 декември 2022 г., Presidenza del Consiglio dei Ministri и др. (Университетски изследователи), C-40/20 и C-173/20, EU:C:2022:985, т. 87).

35 В случая, доколкото първият и третият въпрос се отнасят до такова различно третиране, те следва да се разгледат единствено с оглед на тази директива и на Рамковото споразумение (вж. в този смисъл решение от 25 юли 2018 г., Vernaza Ayovi, C-96/17, EU:C:2018:603, т. 20, и по аналогия решение от 15 май 2025 г., Melbán и Sergamo, C-623/23 и C-626/23, EU:C:2025:358, т. 49).

36 Ето защо следва да се приеме, че с първия и третия си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали клауза 4 от Рамковото споразумение трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която не предвижда при определянето на трудовия стаж и възнаграждението на преподаватели при назначаването им на постоянен договор в държавно учебно заведение да се вземат предвид периодите на заетост, прослужени преди това от тези преподаватели на срочен договор в някои учебни заведения, чието функциониране и организация не са от компетенциите на държавата, но които по силата на тази правна уредба са официално приравнени на държавни учебни заведения, макар посочената правна уредба да предвижда, че трудовият стаж на преподаватели, наети в държавни учебни заведения, по-специално на постоянен договор, се взема предвид при определянето на трудовия стаж и на възнаграждението им.

37 Що се отнася до приложимостта на Рамковото споразумение по отношение на преподавател, който се намира в положението на AR, следва да се припомни, че това рамково споразумение се прилага за всички работници, полагащи труд срещу възнаграждение в рамките на възникнало с работодателя им срочно трудово правоотношение. Сам по себе си фактът, че заинтересованото лице е придобило качеството на работник на постоянен трудов договор, не изключва възможността при определени обстоятелства то да се позове на принципа на недопускане на дискриминация, прогласен в клауза 4 от Рамковото споразумение (вж. в този смисъл решения от 18 октомври 2012 г., Valenza и др., C-302/11—C-305/11, EU:C:2012:646, т. 33 и 34, и от 19 септември 2024 г., Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, т. 38).

38 Тъй като AR изтъква пред запитващата юрисдикция, че спрямо него е налице различно третиране, що се отнася до зачитането на периодите на преподаване, прослужени като работник на срочен трудов договор, следва да се приеме, че Рамковото споразумение по принцип се прилага за преподавател в положението на AR.

39 Клауза 4, точка 1 от Рамковото споразумение въвежда забрана работниците на срочни трудови договори да се третират — само защото работят по срочен договор — по по-неблагоприятен начин от гледна точка на условията за наемане на работа спрямо работниците на постоянни трудови договори в сходно положение, освен ако различното третиране не е оправдано от обективни причини. Точка 4 от тази клауза формулира същата забрана по отношение на критериите за прослужено време, свързани с определени условия за наемане на работа (решение от 19 септември 2024 г., Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, т. 31).

40 В това отношение Съдът вече е постановил, че правила относно периоди на трудов стаж, който трябва да се придобие, за да стане възможно класирането в дадена категория възнаграждение като предвидените в член 485 от Законодателен декрет № 297/1994, попадат в обхвата на понятието „условия за наемане на работа“ по смисъла на клауза 4, точка 1 от Рамковото споразумение (вж. по аналогия решение от 19 септември 2024 г., Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, т. 37 и цитираната съдебна практика).

41 При това положение от цитираната в точка 34 от настоящото решение съдебна практика следва, че принципът на недопускане на дискриминация е приложен и конкретизиран с клауза 4 от Рамковото споразумение единствено по отношение на различното третиране на работниците на срочен трудов договор спрямо работниците на постоянен трудов договор, които се намират в сходно положение.

42 Всъщност тази клауза има за цел да приложи принципа на недопускане на дискриминация спрямо работниците на срочен договор, за да се попречи на работодателите да използват подобно трудово правоотношение като средство за лишаване на тези работници от права, признати на работниците на постоянен договор (вж. в този смисъл решения от 22 януари 2020 г., Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, т. 35, и от 15 декември 2022 г., Presidenza del Consiglio dei Ministri и др. (Университетски изследователи), C-40/20 и C-173/20, EU:C:2022:985, т. 88).

43 От това следва, че различно третиране, което се основава на критерий, различен от този дали трудовото правоотношение е срочно, или безсрочно, не попада в обхвата на забраната по клауза 4 от Рамковото споразумение (вж. в този смисъл решение от 22 януари 2020 г., Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, т. 53 и 54 и цитираната съдебна практика).

44 В случая следва да се отбележи, както по същество подчертава генералният адвокат в точки 32—35 от заключението си, че различното третиране, произтичащо от член 485 от Законодателен декрет № 297/1994, се основава не на това дали трудовото правоотношение е срочно, или безсрочно, а на естеството на учебното заведение, в което съответните работници са придобили професионалния опит.

45 Всъщност от предоставените от запитващата юрисдикция данни е видно, от една страна, че неотчитането на периодите, прослужени като срочно нает преподавател в „официално приравнено училище“ в рамките на кариерното развитие на преподавателите, осъществено при назначаването им на постоянен договор от Министерството на образованието, се дължи на непосочването на „официално приравнени училища“ в този член 485.

46 При това положение неотчитането на периодите, през които е полаган труд като преподавател в официално приравнено училище, се отнася както за работа на срочен договор, така и за работа на постоянен договор в тези училища.

47 Това обстоятелство впрочем се потвърждава от самия ищец в главното производство, който изтъква в писменото си становище, представено пред Съда, че националното право не позволява да се вземе предвид „нито работата на срочен договор, нито тази на постоянен договор в официално приравнените училища“.

48 От друга страна, по същество от предоставените от запитващата юрисдикция данни следва също, че освен факта, че националното право предвижда, че трудът, положен от преподавателите въз основа на постоянен договор в държавните училища, и съответстващия на него трудов стаж, се отразява на възнаграждението им, член 485 от Законодателен декрет № 297/1994 позволява при кариерното израстване на последните преподаватели при назначаването им на постоянен договор от Министерството на образованието да се вземат предвид периодите, прослужени като преподаватели на срочни договори в тези училища.

49 При тези условия, дори да се предположи, че може да се приеме, че преподавателите, които са били назначени на срочен трудов договор в „официално приравнени“ училища по смисъла на член 1, параграф 2 от Закон № 62/2000, преди да бъдат назначени на постоянен договор от Министерството на образованието, и преподавателите, които са били назначени на постоянен договор в държавни училища, работят „в същото ведомство“ по смисъла на клауза 3, точка 2 от Рамковото споразумение, и че с оглед на установените в практиката на Съда критерии тези две групи работници се намират в сходно положение, така че последните преподаватели могат да бъдат квалифицирани като „работник на постоянен трудов договор в сходно положение“ по смисъла на клауза 3, точка 2, следва да се приеме, че различно третиране като произтичащото от член 485 от този законодателен декрет не попада в обхвата на забраната, прогласена в клауза 4 от това рамково споразумение.

50 С оглед на всички изложени по-горе съображения на първия и третия въпрос следва да се отговори, че клауза 4 от Рамковото споразумение трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, която не предвижда при определянето на трудовия

стаж и възнаграждението на преподаватели при назначаването им на постоянен договор в държавно учебно заведение да се вземат предвид периодите на заетост, прослужени преди това от тези преподаватели на срочен или постоянен договор в някои учебни заведения, чието функциониране и организация не са от компетенциите на държавата, но които по силата на тази правна уредба са официално приравнени на държавни учебни заведения, макар посочената правна уредба да предвижда, че трудовият стаж на преподаватели, наети в държавни учебни заведения, по-специално на постоянен договор, се взема предвид при определянето на трудовия стаж и на възнаграждението им.

По втория въпрос

51 В самото начало следва да се отбележи, че с втория си въпрос запитващата юрисдикция иска тълкуване на принципите на равно третиране и на недопускане на дискриминация в областта на заетостта, закрепени по-специално в ЕКПЧ и в Европейската социална харта. Съгласно постоянната съдебна практика обаче не е от компетентността на Съда да тълкува ЕКПЧ (вж. в този смисъл решение от 10 февруари 2022 г., Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Давностен срок), C-219/20, EU:C:2022:89, т. 15 и цитираната съдебна практика) и Европейската социална харта (решение от 29 юли 2024 г., CU и ND (Социално подпомагане — Непряка дискриминация), C-112/22 и C-223/22, EU:C:2024:636, т. 28 и цитираната съдебна практика).

52 От това следва, че не е от компетентността на Съда да се произнесе по втория въпрос, доколкото той се отнася до тълкуването на разпоредбите на ЕКПЧ и на Европейската социална харта.

53 Освен това с оглед на съдебната практика, припомнена в точки 28 и 29 от настоящото решение, следва да се отбележи, подобно на Комисията, че запитващата юрисдикция не е изложила с необходимата точност и яснота причините, поради които счита, че тълкуването на член 157 ДФЕС и на Директиви 2000/43 и 2000/78 ѝ изглежда необходимо или полезно за разрешаването на спора в главното производство, нито установената от нея връзка между тези разпоредби на правото на Съюза и приложимото към този спор национално законодателство.

54 При това положение вторият въпрос е недопустим, доколкото се отнася до тълкуването на член 157 ДФЕС и на Директиви 2000/43 и 2000/78.

55 При тези условия следва да се приеме, че с втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали принципите на равно третиране и на недопускане на дискриминация, закрепени в членове 20 и 21 от Хартата, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, която не предвижда при определянето на трудовия стаж и възнаграждението на преподавателите при назначаването им на постоянен договор в държавно учебно заведение да се вземат предвид периодите на заетост, прослужени преди това от тези преподаватели на срочен договор в някои учебни заведения, чието функциониране и организация не са от компетенциите на държавата, но които по силата на тази правна уредба са официално приравнени на държавни учебни заведения, макар посочената правна уредба да предвижда, че за същите цели се взема предвид трудовият стаж, придобит от посочените преподаватели на срочен договор в други, по-специално държавни, учебни заведения.

56 Следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика, когато дадено правно положение не попада в приложното поле на правото на Съюза, не е от компетентността на Съда да го разгледа и евентуално посочените разпоредби на Хартата сами по себе си не биха могли да учредят такава компетентност (решение от 24 февруари 2022 г., Вива Телеком България, C-257/20, EU:C:2022:125, т. 128 и цитираната съдебна практика).

57 Всъщност съгласно член 51, параграф 1 от Хартата разпоредбите ѝ се отнасят за държавите членки единствено когато те прилагат правото на Съюза. Член 6, параграф 1 ДЕС, както и член 51, параграф 2 от Хартата уточняват, че последната не разширява приложното поле на правото на Съюза извън компетенциите на Съюза, не създава никакви нови компетенции или задачи за Съюза и не променя компетенциите и задачите, определени в Договорите. Така с оглед на Хартата Съдът трябва да тълкува правото на Съюза в пределите на предоставената на последния компетентност (решение от 17 март 2021 г., Consulmarketing, C-652/19, EU:C:2021:208, т. 34 и цитираната съдебна практика).

58 В това отношение от практиката на Съда следва, че понятието „прилагане на правото на Съюза“ по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата предполага съществуването на връзка между правния акт на Съюза и разглежданата национална мярка, надхвърляща сходството между разглежданите области или непрякото въздействие на една от областите върху другата (решение от 22 януари 2020 г., Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, т. 58 и цитираната съдебна практика).

59 В съответствие с постоянната практика на Съда, за да се установи дали дадена национална мярка е свързана с прилагането на правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата, следва наред с други обстоятелства да се провери дали предназначението на разглежданата национална правна уредба е да се приложи разпоредба от правото на Съюза, от какво естество е тази правна уредба и дали нейните цели са различни от следваните от правото на Съюза, въпреки че тя може косвено да му влияе, и дали в правото на Съюза съществува конкретна уредба на съответната материя или уредба, която може да ѝ влияе (решение от 22 януари 2020 г., Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, т. 59 и цитираната съдебна практика).

60 В случая, както следва от анализа на първия и третия преюдициален въпрос, клауза 4 от Рамковото споразумение допуска национална разпоредба като член 485 от Законодателен декрет № 297/1994, тъй като различното третиране, което въвежда тази национална разпоредба, не се основава на това дали трудовото правоотношение на съответните работници е срочно или безсрочно. Следователно, както отбелязва генералният адвокат в точка 50 от заключението си, няма пряка връзка между прилагането на член 485 и забраната за дискриминация, съдържаща се в тази клауза.

61 Освен това от преписката, с която разполага Съдът, не следва, че посоченият член 485 има връзка с която и да е друга разпоредба от правото на Съюза.

62 Следователно не може да се приеме, че разглежданата в главното производство национална правна уредба „прилага правото на Съюза“ по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата.

63 Ето защо разглежданото в главното производство различно третиране не може да се преценява от гледна точка на гаранциите в Хартата, и по-специално в членове 20 и 21 от нея.

64 При тези условия следва да се констатира, че не е от компетентността на Съда да отговори на втория въпрос.

По четвъртия въпрос

65 С четвъртия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че задължава тази юрисдикция да остави без приложение член 485 от Законодателен декрет № 297/1994, ако се приеме, че тази национална разпоредба е несъвместима с това право.

66 Предвид отговора на първия и третия въпрос не е необходимо да се отговаря на четвъртия въпрос.

По съдебните разноски

67 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Клауза 4 от Рамковото споразумение за срочната работа, сключено на 18 март 1999 година, което се съдържа в приложение към Директива 1999/70/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 година относно Рамково споразумение за срочната работа, сключено между Европейската конфедерация на профсъюзите (CES), Съюза на индустриалците в Европейската общност (UNICE) и Европейския център на предприятията с държавно участие (CEEP)

трябва да се тълкува в смисъл, че

допуска национална правна уредба, която не предвижда при определянето на трудовия стаж и възнаграждението на преподаватели при назначаването им на постоянен договор в държавно учебно заведение да се вземат предвид периодите на заетост, прослужени преди това от тези преподаватели на срочен или постоянен договор в някои учебни заведения, чието функциониране и организация не са от компетенциите на държавата, но които по силата на тази правна уредба са официално приравнени на държавни учебни заведения, макар посочената правна уредба да предвижда, че трудовият стаж на преподаватели, наети в държавни учебни заведения, по-специално на постоянен договор, се взема предвид при определянето на трудовия стаж и на възнаграждението им.

Подписи